

7 **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).**

7.1 Část druhé světové války strávil László Bíró v Paříži.

7.2 V roce 1945 bylo v USA možné pronajmout si na měsíc dům za méně než 100 amerických dolarů.

7.3 Součástí některých propisek je kulička vyrobená z materiálu, který sepoužívá mimo jiné na hroty protipancérových střel.

7.4 László Bíró vyrobil svůj prototyp funkčního kuličkového pera v jiném století, než ve kterém vznikla první pera s postupně dávkovaným inkoustem.

1. Druhá světová válka probíhala v letech 1939–1945. ➡
2. Slinutý karbid je velmi tvrdý materiál používaný na hroty protipancérových střel, ve šperkařství, při výrobě břitů aj. ➡

8 **Na kterou z následujících otázek nelze pravdivě odpovědět URČITĚ ANO?**

(Při řešení úlohy vycházejte pouze z informací obsažených ve výchozím textu a z toho, jak jsou v něm předkládány.)

- [A] Byl Bíróův prototyp funkčního kuličkového pera inspirován dětmi, které hrály kuličky?
- [B] Byl Bíróův židovský původ důvodem, proč tento vynálezce musel odejít z Maďarska?
- [C] Bylo vysychání prvních per s postupně dávkovaným inkoustem jedním z jejich zásadních nedostatků?
- [D] Bylo možné již v padesátých letech minulého století koupit levné a přitom spolehlivé kuličkové pero?

9 **Které z následujících tvrzení o slovních tvarech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?**

- [A] Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu spisovné.
- [B] Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu nespisovné.
- [C] V tomto textu je tvar *každý* spisovný a tvar *takový* je nespisovný.
- [D] V tomto textu je tvar *každý* nespisovný a tvar *takový* je spisovný.

10 **Ve kterém z následujících úseků podtržených ve výchozím textu se vyskytuje podstatné jméno užitá ve 4. pádě?**

- [A] tajemství propisky spočívá
- [B] rozjel výrobu kuličkových per
- [C] bylo jasným králem psacích potřeb
- [D] inkoust z náplně se tak rovnoměrně rozvádí

11 **Ke každé z následujících podúloh (11.1 a 11.2) napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a není vlastním jménem.**

11.1 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvouslabičné, je příbuzné se slovem LŽIVÝ a skloňuje se podle vzoru MUŽ.

11.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvouslabičné, je příbuzné se slovem ZAMĚST, skloňuje se podle vzoru STAVENÍ a obsahuje předponu.

12 **Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).**

12.1 Ve vysokých horách na kraji království kdysi žili zvláštní bytosti.

12.2 Kvůli dlouhodobému suchu se nesmí plýtvat pitnou vodou ze studní.

12.3 Při některých z dnešních cviků mě pěkně potrápily ztuhlé ramenní svaly.

12.4 Papírové telefoní seznamy už z většiny českých domácností dávno zmizely.

13 **Vypište z každé z následujících vět (13.1 a 13.2) základní skladební dvojici.**

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

13.1 Za jiných okolností by dálkový autobus jistě během cesty nenabral takové zpoždění.

13.2 Ochota naslouchat a schopnost efektivně řešit různé problémy patří k základní výbavě dobrého vedoucího.

14 **Seřaďte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.**

- [A] „Nemyslím si, že zde naleznete něco nadpřirozeného,“ odpoví mu žena, zatímco její perfektně upravené nehty cvakají po klávesnici. „Paříž je město umění, kultury a historie.“ Potom nám podá klíče.
- [B] „Ach tak,“ řekne recepční, „vy jste ti… *hledací duchů*.“ Vysloví to tak pochybovačně, že se mi sevře žaludek a cítím, jako by mi hořely tváře.
- [C] „S tebou není žádná zábava,“ zašklebí se na mě Jacob a pak se oba zvolna vydáme za mémi rodiči, kteří už po schodech pospíchají k našemu pokoji.
- [D] Přesně v ten okamžik, kdy si je od ní táta bere, se Jacobovi podaří poslat jeden porcelánový hrneček směrem ke kraji skříňky. Natáhnu se a zachytím ho, aby nespadl. „Ty jsi ale ošklivý duch,“ zašeptám.
- [E] „Vítejte v hotelu Valeur,“ usměje se žena na recepci, „co vás přivádí do našeho města?“ „Jsme tu pracovně,“ odvětví táta. Máma dodá: „Natáčíme televizní pořad o paranormálních jevech.“
- [F] „Koukám, že tu máme skeptika,“ šeptne mi Jacob a hned se začne rozhlížet po něčem, co by mohl rozbít. Jeho pozornost upoutá skříňka s nápoji. Sřelím po něm varovným pohledem a rty naznačím slovo *ne*. Táta dál pokračuje v rozhovoru s recepční: „Vyšetřujeme tu jeden zajímavý případ.“

(V. Schwabová, *Tunel kostí, upraveno*)

15 **15.1 Navzdory jeho naléhání nabídku odmítl. Podtržený úsek upravte tak, aby z věty jednoduché vzniklo spisovné a pravopisně i gramaticky správné souvětí obsahující celkem dvě věty. Význam původní věty jednoduché musí zůstat zachován.**

15.2 Zakázal mi__, abych sbírala houby__.

Podtržený úsek upravte tak, aby ze souvětí vznikla spisovná a pravopisně i gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

(Nově vzniklé větné celky musí obsahovat všechny původní informace a nesmí obsahovat žádné informace navíc, např. že jde o *jedovaté* houby.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 16

TEXT 1

- zbabělý král
- drobná komplikace
- dospělý pacient
- veselý zármutek
- identické dvojče
- ironický smích
- štedrý skrblík
- pozdní odpoledne
- amatérský kutil
- malá vyvýšenina
- nesobecký egoista
- pomíjivý okamžik
- šilený vědec
- arogantní tón
- roztomilý popleta

TEXT 2

Slovní spojení typu A je spojení takových slov, jejichž význam se navzájem vylučuje, např. *zruční nešika, běžný unikát*.

Slovní spojení typu B je spojení takových slov, jejichž význam se navzájem nevylučuje, např. *hrozný nešika, evropský unikát*.

16 **Najděte v TEXTU 1 tři slovní spojení typu A a napište jejich ČÍSLO. Číslo od sebe zřetelně oddělte čárkou.**

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného čísla, tak zapsání jakéhokoli čísla, které neodpovídá zadání.)

2024 A

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Reprezentační tým českých volejbalistů zaznamenal nevýdaný úspěch, když porazil Španěly a postoupil do finále. Boj o zlatou medailu byl napínavý. Zpočátku byli čeští hráči spíše opatrní, proto se první set odehrál ještě v italské režii. Od druhého setu už ale naši nedovolili svým soupeřům ze slunné Itálie výrazněji zasáhnout do hry a ubírali se přímo za vítězstvím. Dvoumetroví hráči Novotný s Vaňkem se odráželi z dřevěné podlahy jako z trampolíny a smněle protivníka zasypávali drtivými mečemi, zezadu je svým bezchybným podáním podpořili skvělí bratři Dvořákoví.

Když na začátku mistrovství trenér Kvasinka věstil svému obměněnému týmu velkou budoucnost, nemýlil se. Češi nakonec vyhráli tři sety v řadě. Teď už snad nikdo nebude spochybňovat úroveň českého volejbalu! Skleslí Italové odcházeli ze sportovní haly se sklopenými hlavami a zpytovali svědomí. Nerozuměli tomu, proč jim tentokrát nejcennější kov proklouzl mezi prsty.

17

Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

(Slova запиšte bezchybně; ohebná slova запиšte ve stejném tvaru, v němž jsou užitá v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržená slova jsou zapsána správně.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

(1) V Ho Či Minově Městě bylo uprostřed léta strašné vedro. Artemis Fowl byl ale ochoten to snést. Doutnala v něm totiž jiskřička **naděje**, že konečně najde Knihu. Proto teď se svým komorníkem Butlerem seděl v kavárně a čekal na informátora.

„Ještě čaj, pánové?“ zeptal se jich úslužně drobný číšník s knírkem.

„Ušetřete nás toho divadla a sedněte si vedle mě,“ zavelel Artemis. „Jen mezi námi – máte ručně šité boty, hedvábnou košili a před pár dny jste byl na manikúře. Vy nejste číšník, ale Nguyen, náš kontakt.“

Nguyen si nervózně přisedl. Zarazilo ho, jaká z toho mladého muže, který ho tak rychle prokoukl, sálala autorita.

(2) „A teď k věci,“ řekl mladík. „Sešli jsme se, protože jste odpověděl na můj inzerát.“

„Tu Knihu má jedna léčitelka,“ sdělil mu Nguyen.

„Tak nás k té ženě zaved'te,“ rozhodl Artemis.

Po dvouhodinové cestě rozpáleným městem konečně dorazili do úzké temné uličky, kde na rýžové rohoži seděla malá zahalená postava. „To je ona,“ pošeptal Nguyen svým společníkům.

„Madam, potřebuji vaši Knihu,“ oslovil ženu Artemis a podal jí láhev s etiketou whisky. Z hábitu vystřelila skvrnitě zelená ruka a zmocnila se láhve. Stařena do sebe obrátila její obsah a zaskřehotala: „Nevím nic o žádné knize. Jsem léčitelka.“

Artemis si povzdychl: „Vy přece nejste léčitelka, ale víla.“

Žena shodila z hlavy **šál** a Artemis zahlédl oči **zlaté barvy** a špičaté uši.

„Jestli víš o Knize,“ řekla víla, „pak taky víš, že bych tě mohla zabít lusknutím prstů!“

„Myslím, že ne,“ odvětil Artemis, „právě jste totiž vypila čtvrtlitr svěcené vody. Pokud odejdu bez Knihy, zaručeně budete do zítřka mrtvá. Jestli mi ale Knihu půjčíte, dám vám ampuli s látkou, která účinky svěcené vody zneutralizuje.“

Víla už začínala cítit mírné **křeče**. Sáhla proto do záhybů svého špinavého roucha a vytáhla zlatý svazek velikosti krabičky zápalek: „To беру.“

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

18 **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).**

18.1 Knihu, kterou chtěl Artemis získat, měla víla ukrytou ve zlaté krabičce od zápalek.

18.2 Artemis vyhrožoval, že pokud mu Kniha nebude zapůjčena, víla přesně za 24 hodin zemře.

18.3 Artemis podal víle láhev o objemu čtvrt litru, v níž byla whisky zředěná svěcenou vodou.

18.4 V úzké temné uličce se alespoň nějakou dobu společně nacházely jak víla vydávající se zprvu za léčitelku, tak nejméně tři další osoby.

19 **Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?**

- [A] Nguyenova odpověď na Artemisův inzerát časově předcházela schůzce v kavárně.
- [B] Artemisova odpověď na Nguyenův inzerát časově předcházela schůzce v kavárně.
- [C] Schůzka v kavárně časově předcházela Nguyenově odpovědi na Artemisův inzerát.
- [D] Schůzka v kavárně časově předcházela Artemisově odpovědi na Nguyenův inzerát.

20 **Které z následujících tvrzení neodpovídá výchozímu textu?**

- [A] Jde o epický text.
- [B] Jde o umělecký text.
- [C] V textu je alespoň částečně popsán vzhled Nguyeny a víly.
- [D] Všechny osoby, o nichž se v textu píše, promlouvají v přímé řeči.

21 **Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda tučně vyznačený větný člen je přívlastek neshodný (A), nebo ne (N).**

(Posuzované větné členy jsou tučně vyznačeny také ve výchozím textu.)

- 21.1** zahlédl oči **zlaté barvy**
- 21.2** žena shodila z hlavy **šál**
- 21.3** víla už začínala cítit **mírné křeče**
- 21.4** doutnala v něm **totiž jiskřička naděje**

22 **Vypište z první části výchozího textu tři víceslabičné předložky.**

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Vlastní jména neposuzujte, nejsou správným řešením.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 23

Kolegyně tvrdí hodně zvláštní věci.

23 **Kdy bude možné jednoznačně určit, ve kterém čísle je ve výchozím textu užito slovo kolegyně?**

- [A] když se před slovo *kolegyně* napíše slovo *moje*
- [B] když se před slovo *kolegyně* napíše slovo *jejich*
- [C] když se do věty doplní náležitý tvar tvrdého přídavného jména, jímž bude rozvíjeno slovo *kolegyně*
- [D] když se do věty doplní náležitý tvar měkkého přídavného jména, jímž bude rozvíjeno slovo *kolegyně*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Věta č. 1: Nový mlýnek na kávu najednou přestal mlýt.

Věta č. 2: Před odjezdem si výletníci museli zbalit batohy.

24 **Které z následujících tvrzení o větách z výchozího textu je pravdivé?**

- [A] Obě tyto věty jsou zapsány pravopisně správně.
- [B] Každá z těchto vět obsahuje pravopisnou chybu.
- [C] Věta č. 1 je zapsána pravopisně správně, věta č. 2 obsahuje pravopisnou chybu.
- [D] Věta č. 1 obsahuje pravopisnou chybu, věta č. 2 je zapsána pravopisně správně.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Když v lednu 1925 vypukla v aljašském městečku Nome epidemie záškrtu, vyslali jeho obyvatelé nouzový signál. Kvůli špatnému počasí k nim však nebylo možné lék včas dopravit letadlem ani lodí. Tohoto úkolu se tedy museli ujmout musherši se svými psími spřeženími. Čekala je náročná trasa dlouhá zhruba tisíc kilometrů. Při takové vzdálenosti je ale **třeba** odpočívat, což znamená ztrácet čas. Životodárný náklad si proto jako štafetu postupně předalo celkem dvacet týmů. Během pětidenní záchranné mise museli lidé i psi čelit ukrutným mrazům, nakonec se ale podařilo dovézt lék na místo určení. Heroický výkon vzbudil **nebývalý** zájem médií i veřejnosti. Pes Balto, vůdce dvacátého psího spřežení, má dokonce svou sochu v newyorském Central Parku.

Slavná záchranná akce se stala inspirací pro Iditarod, extrémní závod saní tažených psy, který se každoročně koná v březnu. Trasa závodu, vedoucí aljašskou tundrou i drsnými horami, je dlouhá skoro 1 800 kilometrů. Není **asi** nutné zdůrazňovat, že utkat se s **nelítostnou** přírodou vyžaduje hodně sil a odvahy. To ostatně potvrzuje i průběh závodu v roce 2023: loni závodníci vyjeli na trať v neděli 5. března ve 14.00, nejlepší z nich se do cíle dostal až za osm dní a 21 hodin.

Vysvětlivka: *musher* – člověk, který řídí saně tažené psím spřežením

(www.tyden.cz; www.aktualne.cz; upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Špatné počasí na Aljašce v lednu 1925 způsobilo, že nouzový signál z městečka Nome nebyl vyslán včas.

25.2 Při záchranné akci, jejímž cílem bylo dopravit do městečka Nome lék, byl vůdcem posledního psího spřežení pes Balto.

25.3 Nejlepší ze všech závodníků, kteří se v roce 2023 účastnili závodu Iditarod, dojel do cíle později než během druhého březnového víkendu.

25.4 Během záchranné mise, jíž se účastnilo dvacet týmů složených z musherů a jejich psích spřežení, se denně urazilo zhruba padesát kilometrů.

26 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] třeba – například
- [B] nebývalý – nepřekvapivý
- [C] asi – přibližně
- [D] nelítostnou – nemilosrdnou

27 Tvrzení: Slovo ***** z výchozího textu má pouze jednu předponu a ta je neslabičná.

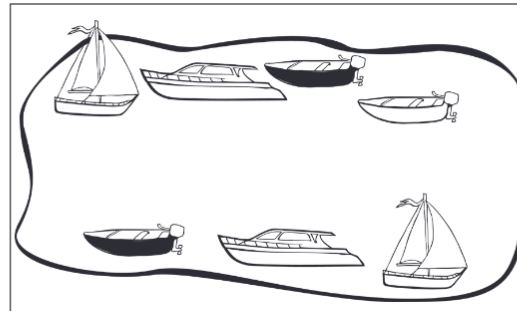
Na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení je nutné doplnit slovo tak, aby tvrzení bylo pravdivé. Které z následujících slov na toto místo patří?

- [A] slavný
- [B] ukrutný
- [C] odpočívat
- [D] vzdálenost

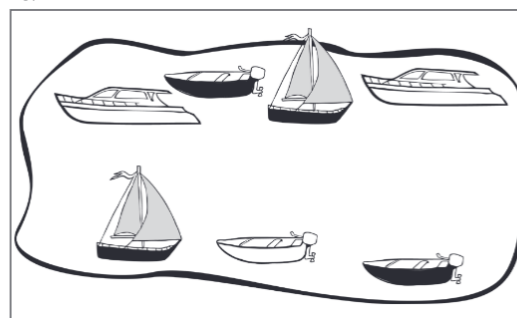
28 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

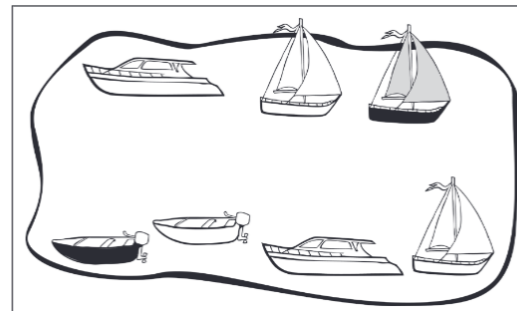
28.1

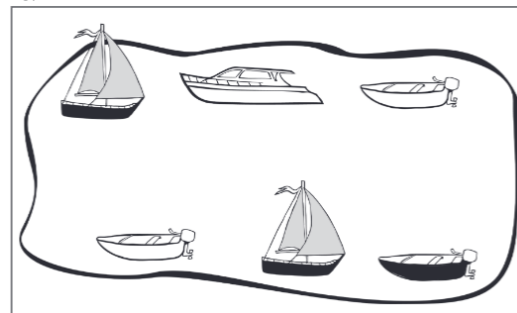
28.2

28.3

28.4

- [B] U severního břehu kotví sudý počet bílých lodí. Ze všech lodí na jezeře jsou celkem čtyři motorové. U jižního břehu nekotví žádná jachta.
- [C] Na celém jezeře je sudý počet plachetnic. U severního břehu kotví více lodí než u břehu jižního. Většinu ze všech lodí na jezeře tvoří bílé lodě.
- [D] U jižního břehu kotví lichý počet lodí. Na celém jezeře je počet plachetnic shodný s počtem jachet. U severního břehu nekotví žádný tmavý člun.
- [E] U jižního břehu kotví sudý počet motorových lodí. U severního břehu kotví tmavá plachetnice. Na celém jezeře jsou dvě jachty, z nichž každá kotví u jiného břehu.
- [F] Na celém jezeře je sudý počet tmavých lodí. Počet plachetnic, které kotví u severního břehu, je shodný s počtem člunů kotvících u jižního břehu. U severního břehu kotví lichý počet lodí.

Vysvětlivky: Na níže uvedeném obrázku je jezero, na kterém se nachází celkem pět lodí: tři jsou motorové, dvě jsou plachetnice bez motoru.

- [A] Na celém jezeře je lichý počet lodí. Většinu ze všech motorových lodí na jezeře tvoří čluny. U jižního břehu kotví dvě tmavé lodě.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–3

TEXT 1

Jel stařec na oslu a blízko cesty hned
zřel svěží louku, samý květ.
Své zvíře pouští tam a šedivec náš hravý
s nadšením skáče do té trávy,
dovádí, zpívá, tiší hlad
a válí se v ní a je rád,
že spást zde může místo celé.
Tu stařec spatří nepřitele.

„Ted’ musíš se mnou uprchnout!“
„Pročpak?“ odpoví trávožrout.
„Budu snad na hřbetě mít proto dvojí tíž?“
„To ne,“ děl starý pán a chystal se jít pryč.
„Co na tom,“ osel řek, „změní-li se můj pán?
Já se chci pást. Vy zmizte v stráni.
Nepřítelem jsou všichni páni.
Dost jasně to snad povídám.“

(J. de La Fontaine, *Stařec a osel, upraveno*)

TEXT 2

Knižní slova (např. *sivý*) se uplatňují zejména v
uměleckých textech, v běžně mluvené řeči se téměř
nepoužívají. Synonymem knižního slova *sivý* je
běžně užívané slovo *šedivý*.

1

Tvrzení č. 1: Osel se obával, že na hřbetě neunese
dvojnásobnou váhu, a proto odmítl starce následovat.

Tvrzení č. 2: Osel dal najevo, že všechny pány včetně
starce považuje za nepřátele.

**Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení
TEXTU 1?**

- [A] ne, žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, ale pouze tvrzení č. 1
- [C] ano, ale pouze tvrzení č. 2
- [D] ano, každé z těchto tvrzení

**Které z následujících
tvrzení odpovídá TEXTU 1?**

- [A] V podtržené přímé řeči stařec promlouvá k
oslovi, označenému v textu také jako *šedivec*.
- [B] V podtržené přímé řeči osel promlouvá ke
starci, označenému v textu také jako *šedivec*.
- [C] V podtržené přímé řeči osel, který je v textu
označen také jako *šedivec*, promlouvá ke starci.
- [D] V podtržené přímé řeči stařec, který je v textu
označen také jako *šedivec*, promlouvá k oslovi.

**Které z následujících tvrzení o slovese
tučně vyznačeném v TEXTU 1 je pravdivé?**

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU
2.)

- [A] Sloveso *zřít* je na rozdíl od svého synonyma
vidět knižní.
- [B] Synonymem běžně užívaného slovesa *zřít* je
knižní slovo *vidět*.
- [C] Sloveso *zřít* je na rozdíl od svého synonyma
rozhlédnout se knižní.
- [D] Synonymem běžně užívaného slovesa *zřít* je
knižní slovo *rozhlédnout se*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Musíš kout železo, dokud je žhavé.

**4 Napište smysluplnou větu o čtyřech slovech,
v níž výraz KOUT bude jednoznačně
jiným slovním druhem než ve výchozím textu.**

Vzniklá věta musí obsahovat tvar *kout*,* *musí být
gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat
přísudek. Výraz *kout* nesmí být použit jako vlastní
jméno.

**5 Přiřaďte k jednotlivým souvětím
(5.1–5.3) odpovídající tvrzení (A–E).**

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát
než jednou.)

**5.1 Ten maník vůbec nikam nechodí
pěšky, všude se vozí nablýskaným fárem.**

**5.2 Kdybyste pořád nevejrli do počítače,
mohli jsme si teď spolu zahrát fotbal.**

**5.3 Můj bratr odjakživa nesašel, když
pod stroměčkem zase našel další fusekle.**

- [A] V souvětí je pouze jedno nespisovné slovo, a to
v první větě souvětí.
- [B] V souvětí je pouze jedno nespisovné slovo, a to
v druhé větě souvětí.
- [C] V souvětí jsou celkem dvě nespisovná slova:
obě jsou v první větě souvětí.
- [D] V souvětí jsou celkem dvě nespisovná slova:
obě jsou v druhé větě souvětí.
- [E] V souvětí jsou celkem dvě nespisovná slova: v
každé větě souvětí je jedno.

**6 Která z následujících vět není
zapsána pravopisně správně?**

- [A] Houbaři našli na nedaleké mýtině jelení paroží.
- [B] Barvitě nám vylíčil problémy se ztracenými
doklady.
- [C] V průběhu jednání se začal chovat dost
nevyzpytatelně.
- [D] Rodiče si šli po náročném výšlapu odpočinout
do výřivky.

7

Souvětí č. 1: Ne abys přišel pozdě, dostal bys totiž
poznámku.

Souvětí č. 2: Jestli přijdeš pozdě, dostaneš poznámku.

**Které z následujících tvrzení vystihuje výše uvedená
souvětí?**

- [A] V každém souvětí je obsažena výčitka za
předchozí jednání.
- [B] V každém souvětí je obsaženo varování před
následky jednání.
- [C] V souvětí č. 1 je obsažena výčitka za předchozí
jednání, v souvětí č. 2 je obsaženo varování před
následky jednání.
- [D] V souvětí č. 1 je obsaženo varování před
následky jednání, v souvětí č. 2 je obsažena výčitka
za předchozí jednání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Ačkoli ještě nedávno bylo tetování vnímáno
většinou negativně, dnes už je poměrně běžné.
Málokdo ovšem ví, jak dlouhou má tradici.

***** se lidé nechávali tetovat již v době měděné,
svědčí mumie muže známého pod přezdívkou Ötzi,
jenž žil někdy mezi lety 3400 a 3100 př. n. l.
Skvrny na jeho těle, nalezeném v roce 1991, vědci
zpočátku považovali za popáleniny, podrobnou
analýzou však bylo prokázáno, že jde o tetování.
Většinu z celkem 61 vytetovaných čar o maximální
délce 40 mm má Ötzi na nohou a v **dolní** části zad,
a to na místech, která využívá i dnešní
akupunktura. Někteří **uznávání** odborníci proto
soudí, že jeho tetování mohlo označovat
akupunkturní body.

Důležité poznatky o tetování přinesly také
gebeleinské mumie. Tato šestice mumifikovaných
těl byla nalezena v Egyptě na sklonku 19. století.
Před několika lety vědci díky moderním
technologiím zjistili, že dvě z mumií jsou
potetované. Jejich tetování patrně poukazovalo na
vyšší společenské postavení. Na paži gebeleinské
ženy se našly čtyři symboly (mají tvar písmene S).
Gebeleinský muž má na rameni dva **zvířecí**
motivy: jedno tetování pravděpodobně znázorňuje
býka (ten byl v Egyptě symbolem moci a síly), v
druhém případě jde nejspíš o paovci hřivnatou
(zvíře podobné koze, které žije v Egyptě). Tento
objev vyvrátil domněnku, že **starověcí** Egyptané
tetovali pouze ženy.

Tetování je typické i pro mnoho ostrovních kultur.
S osobitým zdobením mužských těl, sahajícím od
beder až po kolena, se setkáme třeba u jednoho
samojského kmene. Nechat si udělat takové
tetování je podmínkou pro to, aby byl dospívající
Samojec přijat mezi dospělé. Je tedy zjevné, že
tetování zdaleka není jen estetickou záležitostí, jak
se mnozí lidé domnívají.

Vysvětlivka: *akupunktura* – léčebná metoda, při níž se do určitých míst pacientova těla vpichují speciální jehly

(www.national-geographic.cz;
www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Alespoň jedna z 61 čar vytetovaných na Ōtziho těle je dlouhá 40 milimetrů.

8.2 Gebeleinské mumie byly nalezeny dříve než mumie muže přezdívaného Ōtzi.

8.3 Každý Samojec mužského pohlaví se po dosažení dospělosti musí nechat potetovat.

8.4 Umístění čar vytetovaných na Ōtziho těle dokazuje, že akupunktura vznikla v roce 3400 př. n. l.

9 Ve které z následujících možností jsou významové vztahy mezi slovy nejpodobnější vztahům mezi slovy BEDRA – TĚLO – KOLENO?

(Slova *bedra, tělo *a *koleno* posuzujte ve významu, který mají v podtrženém úseku výchozího textu. Správná je pouze ta možnost, v níž pořadí slov odpovídá pořadí *bedra *– *tělo* – *koleno*.)

- [A] zip – bunda – rukáv
- [B] vesnice – náves – ulice
- [C] povodeň – voda – hráz
- [D] přezůvka – bota – sandál

10 Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

- [A] informace, že v Egyptě žije paovce hřivnatá
- [B] informace, že v Egyptě býk symbolizoval moc a sílu
- [C] informace, že gebeleinský muž má na rameni dvě tetování
- [D] informace, že jedno tetování na rameni gebeleinského muže znázorňuje býka

11 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

(Po doplnění možnosti musí být příslušné souvětí smysluplné a gramaticky správné.)

- [A] S tím, že
- [B] O tom, že
- [C] S těmi, co
- [D] O těch, co

12 Ve výchozím textu jsou tučně vyznačena čtyři slova. Kolik z nich je přídavných jmen měkkých?

- [A] pouze jedno
- [B] celkem dvě
- [C] celkem tři
- [D] čtyři

13 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

13.1 Během příštího vikendu společně navštívíme otcovi příbuzné z Moravy.

13.2 Pro nedostatečné důkazy ho ve všech bodech obžaloby zprostili obvinění.

13.3 Návštěvníci se mohou zastavit v zámecké kapli, kde jsou vystaveny cenné barokní malby.

13.4 Protože se zřejmě brzy začne stmívat, musíme se co nejdříve vydat na zpáteční cestu.

14 Vypište z každé z následujících vět (14.1 a 14.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

14.1 Návštěva divadelního představení je i dnes mnohými lidmi považována za společenskou událost.

14.2 Její včerejší ne, pronesené s neobvyklou rozhodností, mě překvapivě zahřálo u srdce.

15 Seřad'te jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] „Kdo to sem přinesl? Ještě není půlnoc, takže od Noční pošty to být nemůže,“ divil se a poklepal prstem na obálku. Pak dodal: „Jsou na ní známky, ale chybí razítko.“
- [B] Její mamka totiž o svých příbuzných nikdy nemluvila. I když Emily podnikla v tomhle směru čmuchalství první kategorie, nedokázala z mamky dostat nic víc, než že „v rodině mají složité vztahy“.
- [C] Emilyini rodiče se chystali k odchodu. Mamka se obouvala, táta stál vedle ní. V jedné ruce držel dopis a v druhé obálku se staromódními známkami.
- [D] Mamka k němu vzhledla: „A není to o to zajímavější?“ Táta pozvedl obočí a začal číst: „Vážená paní, sděluji vám, že váš příbuzný Patrik se potýká se závažnými těžkostmi a žádá o vaši okamžitou pomoc.“
- [E] „A proč zrovna ty?“ neodpustil si táta. Mamka pokrčila rameny: „Co nadělaš, rodina je rodina. A navíc jsem asi jediná, kdo to jelito může přivést k rozumu!“ V Emily se rázem spustil poplach na detekci drbů.
- [F] Mamka se zatvářila, jako by snědla něco kyselého: „To určitě! S těžkostmi se potýká prateta Aoife kvůli tomu, že má s Patrikem samé starosti. Přesto bych za ním měla zajít.“

(B. Read, L. Trinderová, *Půlnoční hodina*, upraveno)

16

16.1 Učitelka informovala rodiče o mém nevhodném chování.

Úsek podtržený ve výše uvedené větě jednoduché upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

16.2 Parkoval na místě, které bylo určeno jen pro zákazníky.

Úsek podtržený ve výše uvedeném souvětí upravte tak, aby ze souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 17

TEXT 1

nepokoj
hrbolek
náhrdelník
podpatek
bezdomovec
vodárna
prádelník
příchuť
pravňuk
drobeček
lepidlo
předsín

TEXT 2

Odvozování typu A: způsob tvoření slov, při němž se základové slovo (tj. slovo, od něhož se přímo odvozuje) současně rozšiřuje o předponu i o příponu. Tímto způsobem bylo například ze základového slova *hora* odvozeno slovo *pahorek*.

Odvozování typu B: způsob tvoření slov, při němž se základové slovo rozšiřuje buď pouze o předponu (např. ze základového slova *průměr* bylo odvozeno slovo *nadprůměr*), nebo pouze o příponu (např. ze základového slova *postel *bylo odvozeno slovo *postýlka*).

17 Vypište z TEXTU 1 tři slova, která byla vytvořena odvozováním typu A.

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

2023 A

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Jelikož je Martin už od dětství vášnivý hokejový fanoušek, tatínek mu k narozeninám přichystal skutečné překvapení: koupil vstupenky na mezinárodní utkání. Martin se celý měsíc snažil vyzvídat, jaký dárek dostane, rodiče se ale tvářili tajemně.

Konečně nastal ten dlouho očekávaný den. Zprvu byl Martin přesvědčen, že jedou na obvyklou večeři do jeho oblíbené restaurace. Podezření začal mít až ve chvíli, kdy nevystoupili na známé zastávce, ale pokračovali do centra. Po příjezdu ke **stadionu** Martin nevěřil svým očím. U hlavní brány se shromáždily davы lidí, čeština se tu mísila s jakýmsi cizím jazykem, kterému nerozuměl.

Utkání bylo nesmírně napínavé a skončilo nečekaným vítězstvím domácích. Pomyslnou třešničkou na dortu byla možnost získat autogramy od hráčů z obou týmů. Byl to ten nejúžasnější narozeninový dárek.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

(1) Když náš host dokončil děsuplný příběh o Černé lodi, nastalo hrobové ticho. „Jak by někdo mohl být mrtvý a nevědět o tom? Jak víte, co se děje na palubě Černé lodi?“ zeptal jsem se ve snaze

utišit svůj strach. „Myslím, že odpověď na tyto otázky znáš, Ethane,“ pravil Thackeray s úsměvem poněkud zabarveným smutkem. „Je čas se rozloučit. Ethane a Kát’o, bylo mi ctí vás poznat,“ dodal a odešel z naší krčmy.

(2) Vyběhli jsme za ním a sledovali, jak zamířil k okraji skalnatého útesu. Bez váhání se vydal směrem dolů a za okamžik už byl na úpatí. U břehu na něj v člunu čekali dva muži. Když k nim nastoupil, vyrazili k jakési lodi kotvící opodál. Její trup byl proděravělý jako kabát prožraný moly, plachty měla potřhané. Podobně **zbídačená** byla i posádka.

„To je ta Černá loď, že?“ hlesla Kát’a. Přál jsem si odpovědět, že je to **holý** nesmysl, v hloubi duše jsem ale věděl, že má pravdu. Thackeray i posádka tajuplné lodi byli mrtví.

(3) Vrátili jsme se do krčmy a posadili se ke krbu. Vtom jsme zvenku zaslechli chrastění klíčů. Rychle jsme se schovali do komory a škvírou mezi dveřmi vykukovali ven. Záhy do výčepu vešli nějací zvláštně oblečení muži. Kát’a z toho byla stejně zmatená jako já. Kdo to je? Co tu chtějí? Snad to nejsou lupiči!

„Takže tenhle hostinec je opuštěný, Hughu?“ řekl jeden z nich.

„Už dlouho, Montagueu,“ odpověděl druhý.

Musel jsem zjistit, co jsou zač. Vylezl jsem tedy z úkrytu a pravil: „Co si přejete, pánové?“

„Po té tragické události se mu místní **začali** vyhýbat,“ pokračoval Hugh a mě si vůbec nevšímal. „Ethane, oni nás neslyší a nejspíš ani nevidí,“ špitla Kát’a. **Přistoupil** jsem blíž k jednomu z mužů, on se však náhle vydal k oknu. **Prošel** přitom přímo skrze mě!

(Ch. Priestley, *Příšerné příběhy z Černé lodi, upraveno*)

TEXT 2

Slovesný tvar typu A: i bez okolního textu **lze** určit, zda je sloveso užito v jednotném, či množném čísle, např. *odejdi* (je to pouze tvar 2. osoby čísla jednotného).

Slovesný tvar typu B: bez okolního textu **nelze** určit, zda je sloveso užito v jednotném, či množném čísle, např. *odešla* (*dcera odešla* × *děvčata odešla*).

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

19.1 Ethan se nakonec dovtípil, že námořníci z Černé lodi zemřeli, když jejich loď najela na skalnatý útes.

19.2 Ve chvíli, kdy člun vyplul směrem k lodi s potřhanými plachtami, se v něm nacházely celkem dvě osoby.

19.3 Thackeraye trochu rozesmutnilo, že na rozdíl od Ethana nezná odpověď na otázky, které mu Ethan položil.

19.4 Lupič Hugh se od místních lidí dozvěděl, že hostinec je opuštěný, a proto se do něj on a jeho komplic Montague vloupali.

20 Které z následujících tvrzení o slovesných tvarech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé? (Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Jak *začali*, tak *neslyší* jsou slovesné tvary typu A.
- [B] Jak *začali*, tak *neslyší* jsou slovesné tvary typu B.
- [C] *Začali* je slovesný tvar typu A, *neslyší* je slovesný tvar typu B.
- [D] *Začali* je slovesný tvar typu B, *neslyší* je slovesný tvar typu A.

21 Která z následujících možností vystihuje TEXT 1?

- [A] Jde o lyrický text, který vypráví Ethan.
- [B] Jde o epický text, který vypráví Ethan.
- [C] Jde o lyrický text, který nevypráví Ethan.
- [D] Jde o epický text, který nevypráví Ethan.

22 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N). (Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)

22.1 V daném kontextu je synonymem slova *zbídačený* slovo *zubožený*.

22.2 V daném kontextu je synonymem slova *holý* slovo *naprostý*.

22.3 Slovo *přistoupit* je v textu užito ve stejném významu jako ve větě *Přistoupil na jeho podmínky*.

22.4 Slovo *projít* je v textu užito ve stejném významu jako ve větě *Učitel pečlivě prošel mé výpisky*.

23 Vypište z druhé části TEXTU 1 tři podstatná jména, která jsou v textu užita v 6. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

24 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Mé rodiče trápili starosti s rodinou firmou.
- [B] Mé rodiče trápily starosti s rodinou firmou.
- [C] Mé rodiče trápili starosti s rodinnou firmou.
- [D] Mé rodiče trápily starosti s rodinnou firmou.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Začátkem roku se v Benátkách tradičně pořádá karneval. Během něj italské město ožívá barvami, hudbou a maškarními průvody. Po ukončení této několikadenní slavnosti nastává období půstu, který se drží 40 dní před Velikonocemi.

Benátský karneval se podle některých zdrojů poprvé konal už v roce 1162. Benátčané byli z masek natolik nadšení, že je časem nosili už od října. V roce 1608 bylo proto uzákoněno, že masky lze v Benátkách nosit výhradně při karnevalu, a nikoli jindy. Tomu, kdo toto nařízení porušil, hrozil trest: zbičování nebo vězení.

Jednou z tradičních benátských masek je bauta, zlacená maska s otvory jen pro oči, která dokonale utají totožnost maskovaného. Ženám je určena zpravidla **vkusně** zdobená colombina, překrásná

maska zakrývající oči a kořen nosu. Nejznámější maskou je však **patrně** morový doktor. Tato bílá, hrozivě vypadající maska s dlouhým **zahnutým** zobákem byla původně využívána pouze v lékařství. Během morových ran si totiž lékaři do tohoto zobáku vkládali byliny, jež měly svou vůni přebít zápach nemocných.

Masky jsou typickým suvenýrem z Benátek. Kromě miniatur s ručně malovanou výzdobou, vyrobené ze sádry, je zájem i o **levnější** masky z lisovaného papíru.

(ct24.ceskatelevize.cz; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Existují zdroje, podle nichž se historicky první benátský karneval konal roku 1162.

25.2 Karneval, který se koná v Benátkách, trvá několik dnů a v kalendářním roce časově předchází Velikonocům.

25.3 V minulosti mohl být člověk zbičován za to, že karnevalovou masku nosil v Benátkách jindy než během karnevalu.

25.4 Z původní karnevalové masky morového doktora se během morových ran stala nezbytná součást lékařského vybavení.

26 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež nelze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] vkusně – nevkusně
- [B] patrně – nepatrně
- [C] zahnutý – rovný
- [D] levnější – dražší

27 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje chybně užitý tvar slova?

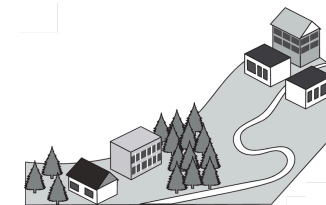
- [A] měly svou vůni přebít zápach nemocných
- [B] překrásná maska zakrývající oči a kořen nosu
- [C] město ožívá barvami, hudbou a maškarními průvody
- [D] kromě miniatur s ručně malovanou výzdobou, vyrobené ze sádry

28 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

- [A] Celkový počet domů je lichý. Patrových domů je méně než přízemních. Většina domů mezi stromy má sedlovou střechu.
- [B] Celkový počet domů s plochou střechou je lichý. Přízemních domů je méně než patrových. Většina všech domů je na kopci.
- [C] Celkový počet přízemních domů je sudý. Většina všech domů je patrových. Mezi stromy se nachází více než jeden dům se sedlovou střechou.
- [D] Na kopci se nachází více než jeden dům s plochou střechou. Celkový počet patrových domů je sudý. Mezi stromy se nachází méně domů než na kopci.
- [E] Mezi stromy je více patrových domů než přízemních. Na kopci je lichý počet domů s plochou střechou. Celkový počet domů se sedlovou střechou je sudý.
- [F] Domů se sedlovou střechou je méně než domů s plochou střechou. Mezi stromy je více patrových domů než na kopci. Celkový počet domů na kopci je lichý.

28.1

28.2

28.3

28.4

<!-- Vysvětlivky: Na obrázku jsou čtyři domy.

Mezi stromy jsou dva domy se sedlovou střechou: ten blíž cestě je přízemní, ten druhý je patrový.

Na kopci jsou dva domy s plochou střechou: ten blíž stromům je přízemní, ten druhý je patrový. -->